

Gyermekbántalmazás az online térben Magyarországon

Kutatási beszámoló

2026

Funded by

Tartalom

I. BEVEZETÉS	2
1. Problémafelvetés	2
2. A kutatás célja.....	3
3. Kutatási kérdések.....	3
4. Módszertan	4
II.MAGYAR 18–25 ÉVESEK RELEVÁNS SZOCIODEMOGRÁFIAI ISMÉRVEI	5
III.BÁNTALMAZÁS ELŐFORDULÁSA	14
IV.SEGÍTSÉGGÉRÉSSEL ÉS SEGÍTŐ SZEREPLŐKKEL KAPCSOLATOS ATTITÚDOK	17
V. BÁNTALMAZÁS ÉS SZOCIODEOMGRÁFIAI TÉNYEZŐK KAPCSOLATA, VESZÉLYEZTETETT CSOPORTOK, SÚLYOSBÍTÓ KÖRÜLMÉNYEK.....	25
1. Az online bántalmazás és fontosabb demográfiai tényezők kapcsolata.....	26
2. A korrelációs és regresszió elemzés változóinak ismertetése	27
3. Korrelációs elemzés eredménye	29
4. Ordinális regresszió eredménye – Első modell	30
5. Ordinális regresszió eredménye – Második modell.....	34
VI.ÖSSZEFOGLALÓ	37

I. Bevezetés

1. Problémafelvetés

Az Europol adatai szerint Európában a szexuális kizsákmányolás gyermekáldozatainak többsége a V4-országokból származik – Magyarország különösen felülreprezentált. A gyermekeket helyi/regionális bűnözői hálózatok, illetve családtagok egyaránt kereskedelembre vonják és kizsákmányolják, miközben az áldozatok toborzása rendszerint valamilyen online elemet is tartalmaz (célba vétel, grooming, a bűncselekmény megszervezése stb.). A gyermekkereskedelem és az online gyermekek sérelmére elkövetett szexuális visszaélések és kizsákmányolás (CSEA) egymással átfedő jelenségek, és a többszörös áldozattá válás (ismételt traumatizáció) meglehetősen gyakori a gyermekek körében.

A 2023-as Eurobarométer „A gyermekek védelme az online szexuális visszaélésekkel szemben” című felmérése szerint a V4-országok lakossága tisztában van azzal, hogy a gyermekek egyre nagyobb kockázatnak vannak kitéve az online térben (90–94%), ugyanakkor jóval kevesebben ismerik fel az online szexuális kizsákmányolás elterjedtségét (50–68%). Az online CSEA jelenségét nemcsak a szélesebb közvélemény érti hiányosan, hanem a szakemberek és intézmények körében is tapasztalható tudáshiány. A V4-országokban az online CSEA-ra vonatkozó speciális bejelentési lehetőségek hiánya, valamint az áldozatsegítő szolgáltatások elégtelensége különösen a legkiszolgáltatottabb gyermekek számára jelent súlyos problémát. A jelenség háttérében mélyen gyökerező tudáshiány és magas látencia áll.

A vonatkozó ECPAT országjelentések szerint a gyermekek szexuális kizsákmányolásával szembeni sérülékenységi tényezők a következők: szegénység, fiatal életkor (14 év alatt), lakóhelyelhagyás/kényszerű elmozdulás, nemi hovatartozás, szexuális kisebbséghez tartozás, etnikai kisebbségi (roma/cigány) származás, szerhasználat, korábbi áldozattá válás. Emellett a politikai populizmus, valamint a szexuális és nemi kisebbségekkel, illetve a roma emberekkel szembeni átpolitizált ellenreakciók is jelen vannak a V4-országok politikai napirendjén, ami tovább növeli az érintett gyermekek – különösen a fiúk – sérülékenységét. Az Európai Parlament 2024-es kutatása rámutat, hogy bár a UNCRC 19. cikkének kötelezettségei – beleértve a gyermekek védelmét mindenféle erőszaktól, így az online bántalmazástól is –

minden tagállamra vonatkoznak, a V4-ben a nemzeti jogalkotás és a gyakorlati megvalósítás jelentősen elmarad a nyugati országokétól. A V4-ben a gyermekek szexuális és faji kisebbségek elleni diszkriminációja kevésbé van szabályozva, és a jogi eszközök (pl. 2011/93/EU irányelv, GDPR, NIS 2) alkalmazása gyakran hiányos vagy nem megfelelően koordinált, ami fokozza az online bántalmazás kockázatát.

Egy területi háború árnyékában, valamint az egyre megosztóbb és verbálisan bántalmazó politikai és közéleti diskurzus közegében – ahogyan arra a WHO 2002-es Erőszakjelentése is rámutatott – nő a gyermekek áldozattá válásának kockázata mind az online, mind az offline térben.

A V4-országok jelenlegi helyzetének fényében sürgető szükség van célzott, bizonyítékokon alapuló érdekérvényesítő programokra az online CSEA megelőzése érdekében, holisztikus megközelítéssel és a legkiszolgáltatottabb gyermekek szempontjainak kiemelt figyelembevételével.

2. A kutatás célja

A Seeing the Unseen projekt keretében a Republikon személyes kutatást végzett a Visegrádi Négyek országaiban melynek célja, hogy világos képet adjon a gyermekeket érő digitális ártalmak mértékéről és jellegéről annak érdekében, hogy a probléma kapcsán összehangolt fellépés valósulhasson meg nemzeti, regionális és globális szinten. Bár köztudott, hogy a gyermekek tapasztalatai gyakran digitális technológiákkal való interakcióban és azok közvetítésével formálódnak, nem áll rendelkezésre elegendő megbízható, összehasonlítható és átfogó adat ahhoz, hogy megfelelően megértsük a gyermekek digitális környezetben szerzett élményeit, számszerűsítsük és kontextusba helyezzük a technológia által elősegített kockázatokat, valamint feltárjuk az ártalmak mértékét és jellegét. Ez megnehezíti a visszaélések és kizsákmányolás megelőzését, megszakítását és az ezekre való hatékony reagálást. Ezt az űrt hivatott betölteni jelen projektünk és az annak keretében megvalósított kvantitatív kutatás.

3. Kutatási kérdések

A V4-ek körében végzett kutatás számos, online bántalmazással kapcsolatos tényezőt vizsgál, de kijelölhetők bizonyos központi kérdések; ezek megválaszolását szolgálja a jelen beszámoló, mely a magyarországi eredményekre fókuszál. Legfontosabb kutatási kérdéseink az alábbiak:

1. Milyen gyakori az online gyermekbántalmazás Magyarországon? Mely formái jellemzőek?
2. Mik a segítségkéréssel kapcsolatos attitűdök a fiatalok körében?
3. Milyen tényezők vannak hatással a bántalmazásnak való kitettségére? Kik a kiemelten veszélyeztetett csoportok?

4. Módszertan

A projekt keretében négy kvantitatív, kérdőíves kutatást végeztünk, országonként egyet: Magyarországon, Szlovákiában, Csehországban és Lengyelországban. A kutatás során uniformizált kérdőívet használtunk, mely mindössze néhány kérdés esetében tartalmazott országspecifikus elemeket. A kutatások 1000 fő személyes megkérdezésével zajlottak, CAPI módszerrel, véletlenszerű lakcímsorsolással. Lengyelország kivételt képezett, 800 fő került a mintába. A vizsgált sokaság a V4 országok 18-25 év közötti lakossága. Az adatfelvétel 2025. nyarán zajlott, az országok közt legfeljebb egy hónapos csúsztatással. A hibahatár +/- 3,5%, Lengyelország esetében +/- 4%. A kutatás során traumaszenzitív megközelítést alkalmaztunk, melynek része volt a speciális kérdezőbiztos- és műszakvezető tréning, az anyanyelvű segélyvonal opció integrálása, a kérdőív összeállítása során a gyermek, szakmai és túlélő board-ok visszajelzéseinek beépítése, illetve a kérdőív előzetes tesztelése egyetemistákkal folytatott kvalitatív beszélgetés keretében.

Jelen elemzés változatos statisztikai módszereket alkalmaz a kutatási kérdések megválaszolására. Az első, gyermekbántalmazás előfordulására és formáira vonatkozó kutatási kérdés, valamint a második, a segítségkéréssel kapcsolatos attitűdökre vonatkozó kérdés megválaszolására gyakoriság vizsgálatot és keresztábra-vizsgálatot alkalmaztunk. Ennek oka, hogy a bántalmazás előfordulását, valamint a legelterjedtebb bántalmazási formák kijelölését ezzel a módszerrel lehet a legegyszerűbben kifejezni. Mivel a kutatás során különös hangsúlyt fektettünk az egyes életkorok közti különbségekre, ezért az elemzés e szakaszában indokolt a keresztábrák alkalmazása is. A harmadik kutatási kérdés megválaszolására keresztábra-vizsgálatot, korrelációt, valamint ordinális regressziót is használtunk. Egyes változók keresztábrás vizsgálata segíthet a bántalmazás és a szociodemográfia összefüggéseinek vizsgálatában, míg a korreláció és a regresszió segít megállapítani a jelentős statisztikai kapcsolatokat. A korreláció önmagában csak a kapcsolatok erősségét mutatja meg nekünk, ezért regresszió-elemzésre van szükség a kapcsolatok irányának, az ok-okozati

összefüggéseknek kijelöléséhez. Korreláció és regresszió elemzésünk főszereplője a bántalmazás gyakoriságát jelző változó, amelyet 1-től 4-ig terjedő skálán vizsgáltunk (sohárítkán-gyakran-állandóan érte bántalmazás), azonban a kategóriák közti távolság nem tekinthető egyenlőnek. Egyfelől jelentősen felülreprezentáltak azok a válaszadók, akik úgy nyilatkoztak, soha nem voltak bántalmazás áldozatai, másfelől az áldozatok és nem-áldozatok közti különbség vizsgálata van az elemzés középpontjában, nem az áldozatokat a bántalmazás gyakorisága szerint megkülönböztető kategóriák. Így lineáris helyett ordinális regressziót alkalmaztunk.

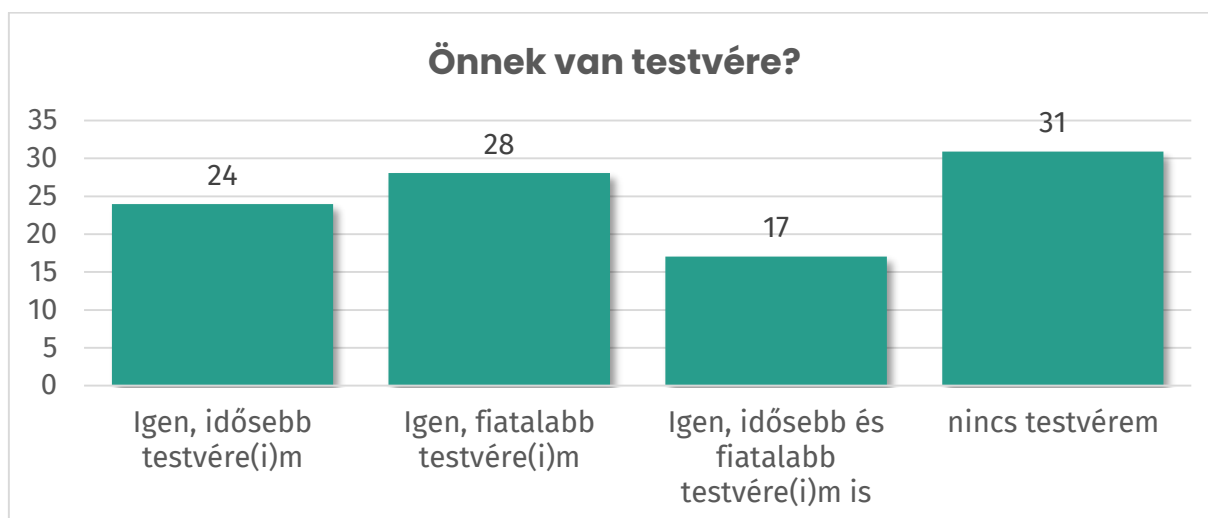
II. Magyar 18–25 évesek releváns szociodemográfiai ismérvei

Kutatásunk számos háttérváltozót szerepeltetett, hogy az online bántalmazás előfordulásához potenciálisan hozzájáruló faktorok lehető legszélesebb körét tesztelni tudjuk. Az alap demográfiai jellemzők (pl.: nem, településtípus, végzettség) mellett különlegesebb vagy ritkábban mért változók is megtalálhatók a kutatásban, például több, a családi háttér jellegét vizsgáló változó is. A 18-25 év közötti magyar válaszadók 69 százaléka nevelkedett kétszülős háztartásban, 26 százalékuk nevelésében legalább egyik szülőjük részt vett, és ebből csak 15 százalékukat nevelte valamelyik szülője egyedül. Váltott elhelyezésben mindössze a fiatalok 3 százaléka nevelkedett. További három százalék nevelőszülővel vagy egyéb rokonnal nőtt fel, az intézményben felnövő válaszadók aránya 1 százalék alatti.

1. ábra: Válaszadók családszerkezeti ismérvei (%).

A válaszadók bő kétharmadának van testvére. Minden negyedik kérdezettnek legalább egy idősebb testvére, 28 százaléknak legalább egy fiatalabb testvére van, 17 százaléknak mindkettőből legalább egy. Fontosnak gondoltuk az idősebb/fiatalabb testvérek közti különbségtételt, hiszen ebben a korosztályban a digitális nevelést jelentősen befolyásolja, hogy van-e idősebb testvér.

2. ábra: Testvérek száma és relatív életkora (%).

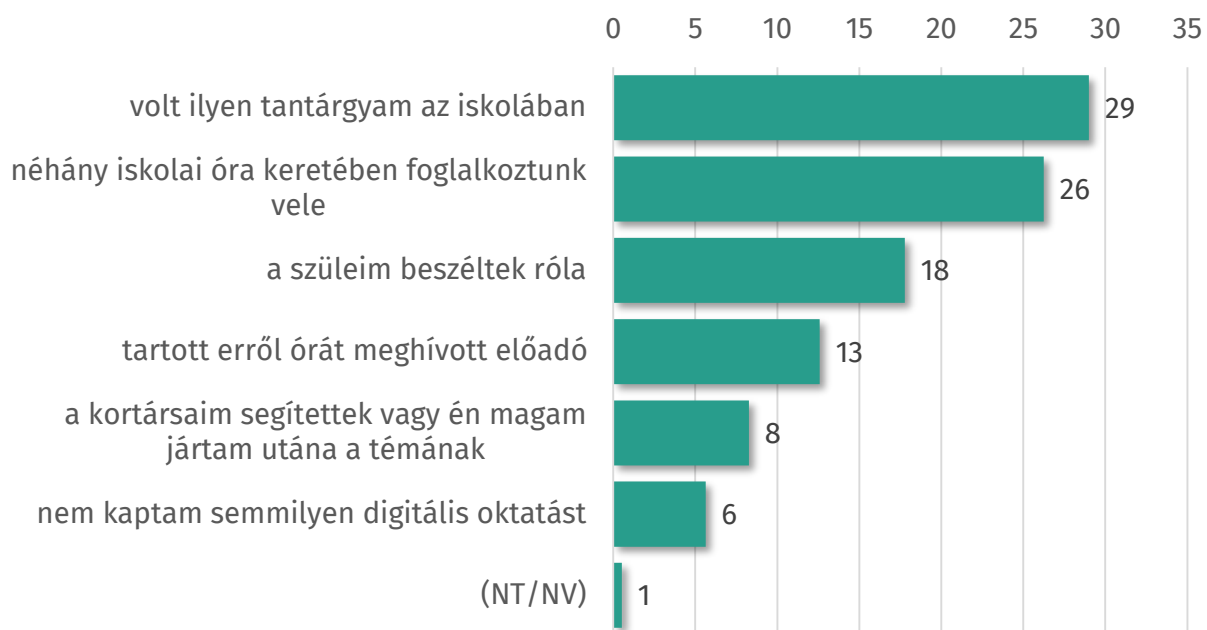
Online bántalmazás témájában aligha folytathatunk kutatást anélkül, hogy a háttérváltozók között szerepeljen, hogyan viszonyultak a nevelők a válaszadó internet- és eszközhasználatához gyermekkorban. A későbbiek során arra is kitérünk, kimutatható-e az adatokból a szülői hozzáállás relevanciája az online bántalmazás előfordulása szempontjából, de a szimpla gyakorisági adatokból azt láthatjuk, hogy a leggyakoribb szülői hozzáállás szerepeltetett valamiféle korlátozást a gyerekre nézve. A válaszadók háromnegyede számolt be valamilyen korlátozásról a gyermekkori internethasználatát tekintve, 25 százalékuk nevelője volt kifejezetten szigorú vagy tiltó, de kétszer ennyi nevelőről tudunk, aki csak mértékkel korlátozta a gyermek hozzáférését. A nevelők maradék 25 százaléka megoszlik élesen eltérő nevelési „filozófiák” között, 13 százalék a tiltás helyett nyitottsággal és érdeklődéssel figyelte a gyermek internetes jelenlétét és részt vett a folyamatban, 7 százalék azt nyilatkozta, a nevelői azt sem tudták, mi van vele vagy mit csinál a neten, és a válaszadók 6 százaléka pedig teljesen szabad kezet és bizalmat kapott nevelőitől.

3. ábra: Internet- és eszközhasználattal kapcsolatos nevelői hozzáállás gyermekkorban (%).

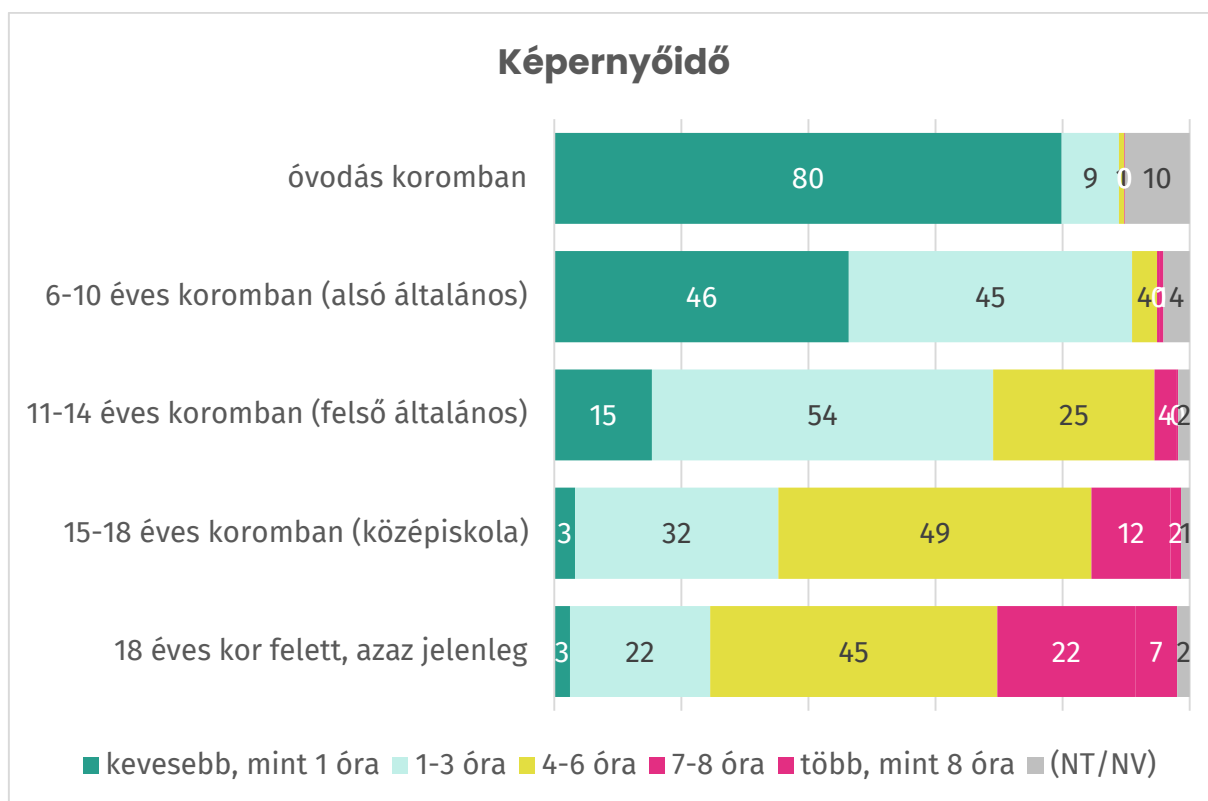
A gyermekkori digitális oktatás módjára (vagy annak teljes hiányára) is rákérdeztünk. A válaszadók 29 százalékának volt digitális és médiaismeretekkel kapcsolatos órája az iskolában, 26 százalék néhány iskolai óra keretében foglalkozott ezzel. A kérdezettek 13 százaléka meghívott iskolai előadóknak köszönhetően részesült némi digitális oktatásban. 18 százaléknál a szülei beszéltek a témáról, 8 százalék próbált egyedül vagy barátok segítségével informálódni, 6 százalék pedig semmilyen digitális oktatásban nem részesült.

**Kapott Ön korábban bármilyen oktatást arról,
hogyan boldoguljon a digitális világban, az
interneten, a médiafelületeken? Több választ is
megjelölhet!**

4. ábra: Digitális oktatás szintje (%).

Az átlagos napi képernyőidőt is vizsgáltuk, ezt eleve külön kérdésként kezeltük életkoronként. Az átlagos napi képernyőidő az életkorral növekszik, a kérdezettek visszaemlékezése alapján óvodás korban 80 százalékkal kevesebb, mint egy órát töltöttek képernyő előtt, a felnőttkori, azaz aktuális képernyőidő mindössze 3 százaléknál kevesebb, mint egy óra alatt. A jelenlegi 18-25 évesek arról számoltak be, hogy több mint felük már általános iskola alsó tagozatban is legalább 1-3 órát töltött képernyő előtt. 11-14 éves korra minden negyedik válaszadónak 4-6 óra volt a napi képernyőideje, mire elérték a középiskolát, a válaszadók fele napi 4-6 órát töltött képernyő előtt, és 12 százalékkal ekkorra napi 7-8 órás képernyőidőről számolt be, ami lényegében a teljes ébren töltött iskolán kívüli időt felöleli. A képernyőidő felnőtt korra érte el a csúcspontot, a 18-25 évesek 30 százaléka minimum 7-8 órát tölt képernyő előtt, közel felük 4-6 órát, és mindössze egynegyedükről mondható, hogy napi három óra vagy kevesebb a képernyőideje.

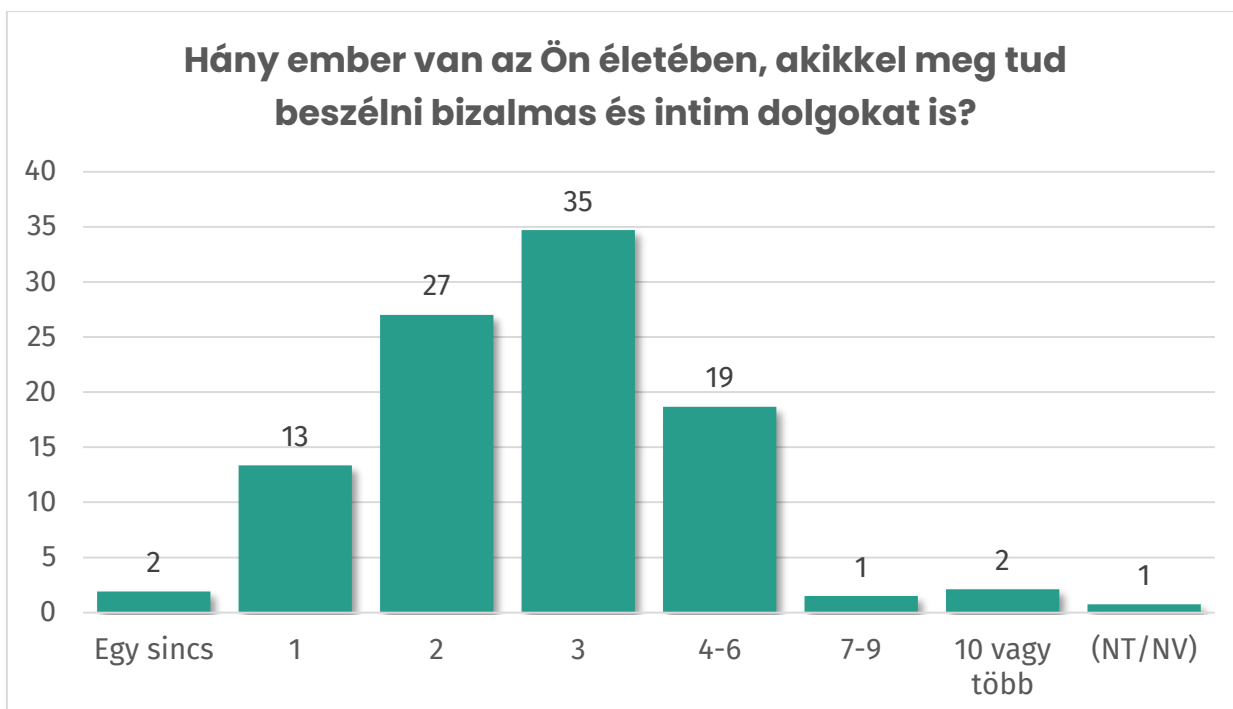
5. ábra: Képernyőidő egyes életszakaszokban (%).

Az internetezők ma számos közösségi média platform közül válogathatnak, melyek között funkcionalitásuk tekintetében van átfedés, de mindegyik kicsit mást kínál. A magyar fiatalok körében, visszatekintve a nem túl távoli gyerekkorra egyértelműen a Facebook, valamint annak levelezőalkalmazása a Messenger voltak a legtöbbit használt platformok. A válaszadók 84 százaléka rendszeres használó volt gyermekkorban. Erős második helyezett a Youtube videomegosztó platform, a válaszadók négyötöde használta rendszeresen. Harmadik helyen az Instagram áll, azonban lényegesen kevesebb rendszeres használóval, a válaszadók fele jelölte meg. A TikTok már a jelenlegi 18-25 évesek gyerekkorában is majdnem utolérte az Instagramot, 47 százalék nyilatkozta, hogy gyerekkorában rendszeresen használta. Minden más platform lemarad a négy óriástól, a Snapchatet 20 százalék, a Twitteret avagy X-et csak 11 százalék jelölte. A BeReal végzett utolsó helyen, 3 százalék használta rendszeresen.

6. ábra: Közösségi média platformok használata gyerekkorban (%).

A demográfiahoz, családi háttérhez és digitalizációhoz kapcsolódó változók mellett néhány szociális élethez és mentálhigiéniához kapcsolódó háttérváltozónk is van.

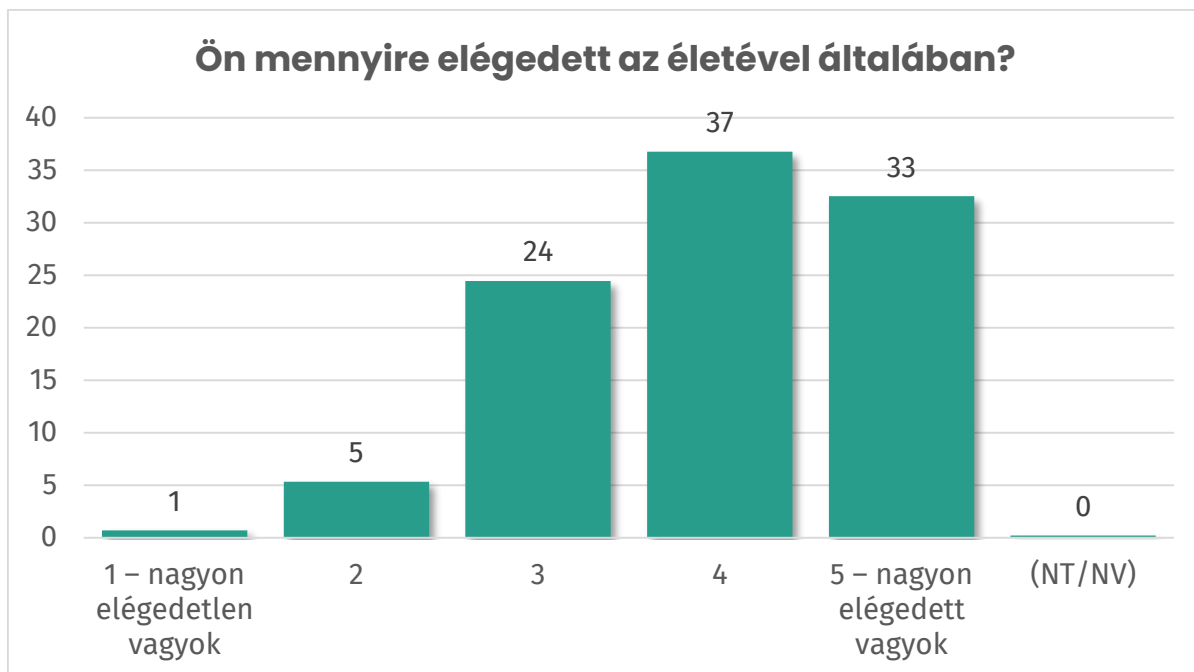
7. ábra: Bizalmasok száma (%).

A válaszadók mindössze 2 százaléka számolt be arról, hogy egyetlen bizalmasa sincs, akivel meg tudna beszélni nehéz vagy intim dolgokat. a válaszadók négyötödének legalább két bizalmasa van, 57 százalékuknak legalább 3, és nagyjából minden negyedik válaszadónak több mint három bizalmi kapcsolata van. Nehéz ezek alapján igazságot tenni az elmagányosodás mértékéről, hiszen az adatokat úgy is értelmezhetjük, hogy szinte senki nincs egyedül. Azonban ha azt nézzük, hogy a válaszadók túlnyomó többsége kétszülős háztartásban nevelkedett, valamint több mint háromnegyedüknek testvérei is vannak, nem tudjuk, hány válaszadó bizalmi kapcsolatai merülnek ki a szüleiben vagy testvéreiben, és mit jelez ez a kortársakkal való érdemi szocializálódás nehézségeiről.

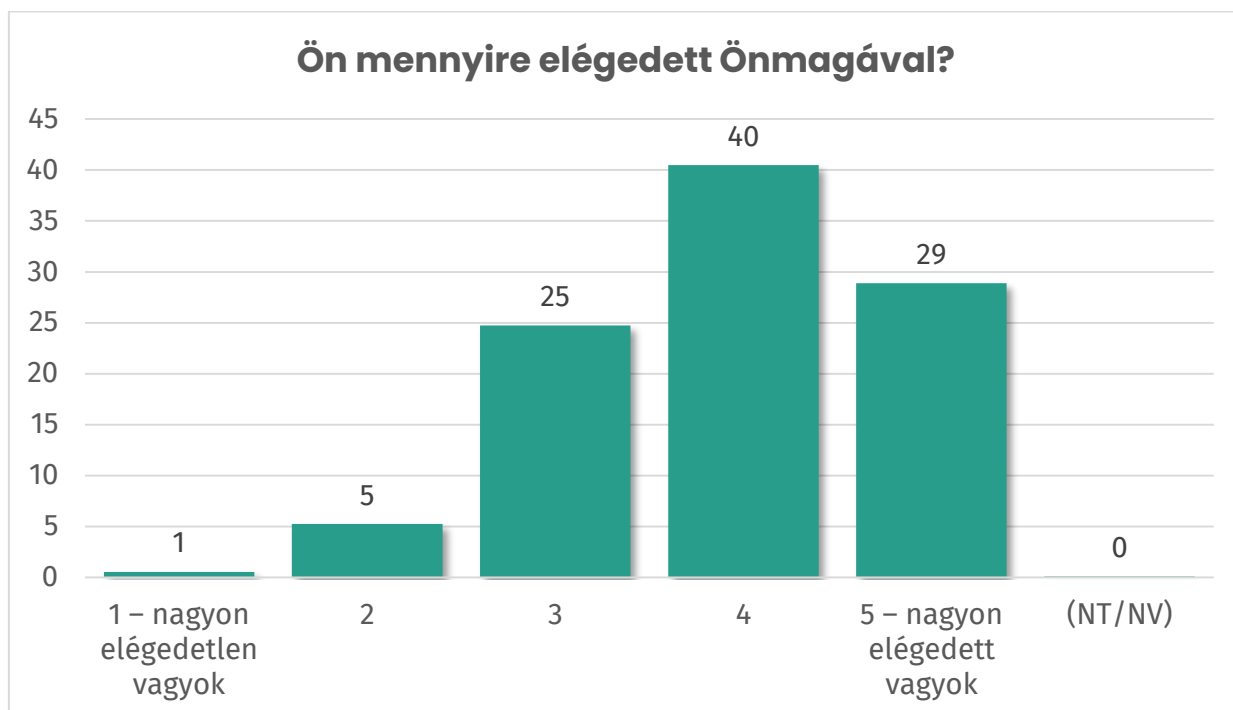
8. ábra: Szociális élet gazdagsága (%).

A konkrét szociális élet gazdagságára úgy kérdeztünk rá, hogy a válaszadók a kortársaik vélt szocializációs szintjéhez mérték magukat. 59 százalék úgy véli, átlagos mértékben él szociális életet, 16 százalék gazdagabbnak, 24 százalék szegényebbnek látja szociális életét az átlagosnál, azaz a mérleg a negatív irányba billen ki.

9. ábra: Életelégedettség (%).

Az élettel való elégedettség meglehetősen magas ebben a korosztályban, a válaszadók 70 százaléka elégedett az életével, egyharmaduk azt nyilatkozta, nagyon elégedett. Mindössze 6 százalék adott 1-es vagy 2-es „osztályzatot az életére az 5-ös skálán.

10. ábra: Válaszadó elégedettsége önmagával (%).

A válaszadók saját magukkal kapcsolatban is inkább elégedettségről számolnak be. Az arányok az általános életelégedettséghez hasonlítanak, 69 százalék elégedett, 29 nagyon, és mindössze 6 százalék elégedetlen. a válaszadók negyede a középértéket választotta.

Ezen háttérváltozók vizsgálata önmagában nem elégséges a fiatalok társadalmi helyzetének értékeléséhez, inkább a bántalmazással kapcsolatos statisztikai elemzés során jönnek kapóra, de a képernyőidő és a bizalmi kapcsolatok mélyebb vizsgálata kifejezetten érdekes lenne a 18-25 év közötti magyar fiatalok csoportjában.

III. Bántalmazás előfordulása

Kutatásunk központi témája az online gyermekbántalmazás. A probléma súlyára több szakmai anyag is felhívja a figyelmet, melyek közül a bevezetőnkben is említettünk néhányat. Bár e mostani kutatás legértékesebb hozzájárulásának az összefüggések vizsgálatát tartjuk, azonban a kutatás keretében érdemben foglalkoztunk a probléma kiterjedtségének vizsgálatával is, mely eredményeket az alábbiakban ismertetjük.

11. ábra: Online bántalmazásnak való kitétség gyermekkorban - általános (%).

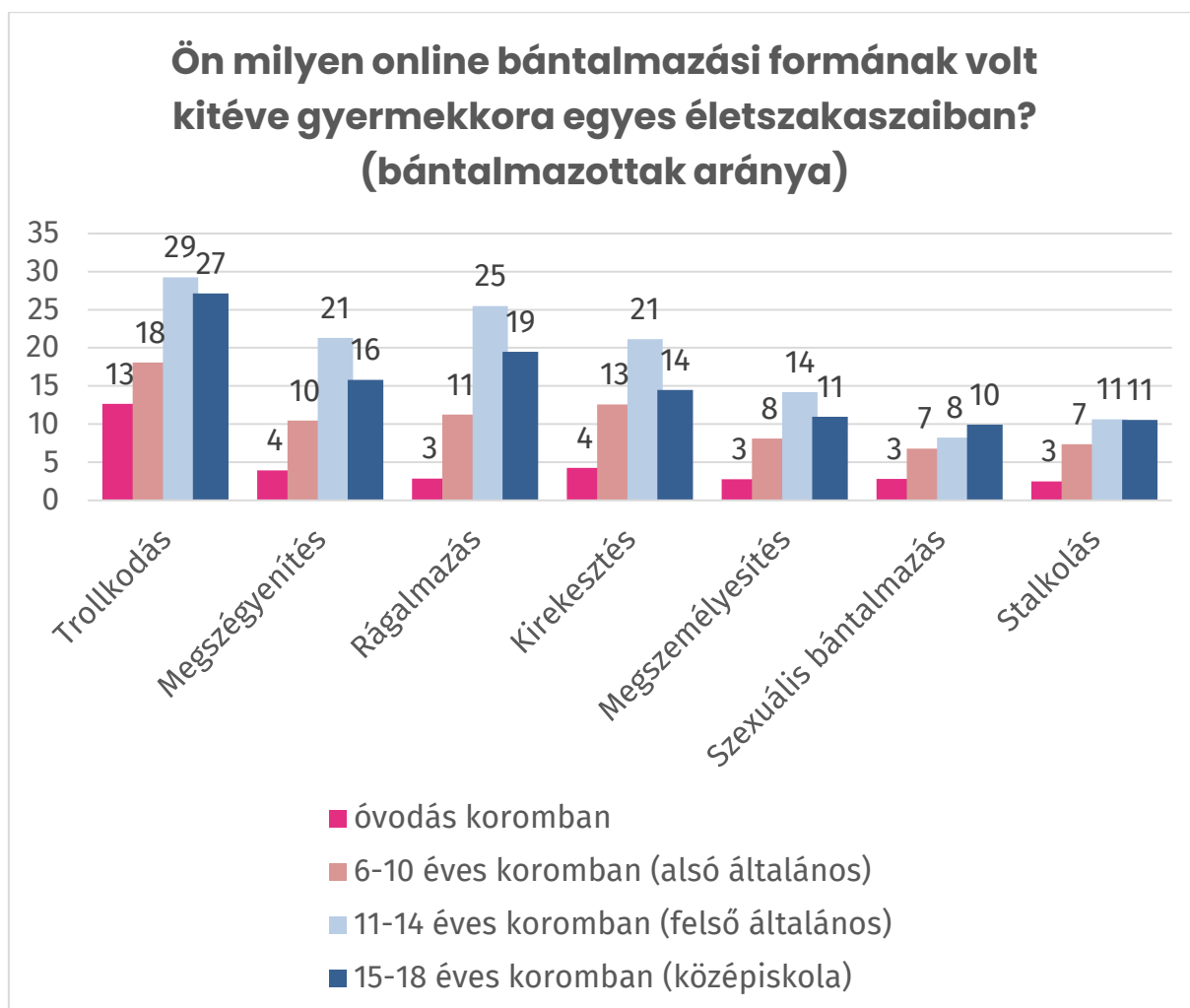
A kérdezettek ért abúzusról kétízben is kérdeztünk a kutatásunk során, egyszer általános módon az interjúk elején, majd még egyszer konkrétan az utolsó kérdésblokkban. Az általános, online bántalmazásnak való kitétségre vonatkozó válaszok alapján elmondható, hogy a 18-25 év közötti magyar válaszadók 54 százaléka számolt be arról, hogy gyermekkorában

abúzus érte őt. A válaszokat 1-től 7-ig terjedő skálán fogadtuk, ahol az 1-es azt jelezte, a válaszadót egyáltalán nem érte online bántalmazás, a 7-es pedig, hogy nagymértékű vagy folyamatos bántalmazás érte. A válaszadók nagyjából 10 százaléka jelentősebb, 44 százalékuk enyhébb vagy ritkább kitétségről számolt be, de mindössze 45 százalék vélte úgy, hogy soha nem volt online bántalmazás áldozata.

12. ábra: Online bántalmazásnak való kitétség életszakaszonként (%).

Az online bántalmazásnak való kitétséget életkorok és bántalmazó magatartási formák szerint is vizsgáltuk. Az egyes életkorokra vonatkozó adatokból látható, hogy az online bántalmazás leggyakrabban általános iskola felső osztályban, kiskamasz életkorban fordul elő, második leggyakrabban pedig középiskolás korban. A 11-14 évesek 29 százaléka tapasztalt trollkodást, 25 százalékuk rágalmazást, 21 megszemélyesítést vagy kirekesztést. Egyébként ezek a leggyakrabban visszaélési formák, míg a megszemélyesítés, a szexuális bántalmazás és a stalkolás ritkábban fordulnak elő. Szexuális bántalmazást például a 15-18 évesek 10 százaléka, a 11-14 évesek 8, a kisiskolások 7 és az óvodások 3 százaléka él át.

13. ábra: Online bántalmazásnak való kitettség bántalmazás típusonként és életszakaszonként (%).

Az online bántalmazás rendszerességét is vizsgáltuk. A kérdőív végére, miután számos bántalmazási formát érintettünk, megkérdeztük, milyen rendszerességgel érte online bántalmazás a kérdezetteket, beleszámítva minden, addig tárgyalt bántalmazási formát. Ez a változó szolgált később az ordinális regresszió elemzés alapjául is. Négy válaszopció volt lehetséges a válaszmegtagadáson kívül, állandó, gyakori, ritka bántalmazásról nyilatkozhattak a válaszadók, valamint volt egy válaszopció azok számára, akiket elmondásuk szerint sosem ért bántalmazás. Az első érdekes megállapítás, hogy a különböző bántalmazási formákról folytatott beszélgetés után nem igazán volt olyan válaszadó, aki újraértékelte volna a gyerekkorát e tekintetben, és „felismerte” volna, hogy tulajdonképpen bántalmazás áldozatául esett, mivel az interjú elejéhez képest nem változott a „soha” választ megjelölők aránya. Másfelől itt is megerősítést nyert, amit az első bántalmazással foglalkozó kérdés kapcsán

láttunk, hogy a válaszadók körülbelül 10 százaléka volt folyamatos online bántalmazás áldozata, míg a bántalmazottak többsége ritkán volt kitéve ennek.

14. ábra: Online bántalmazásnak való kitévesség gyakorisága (%).

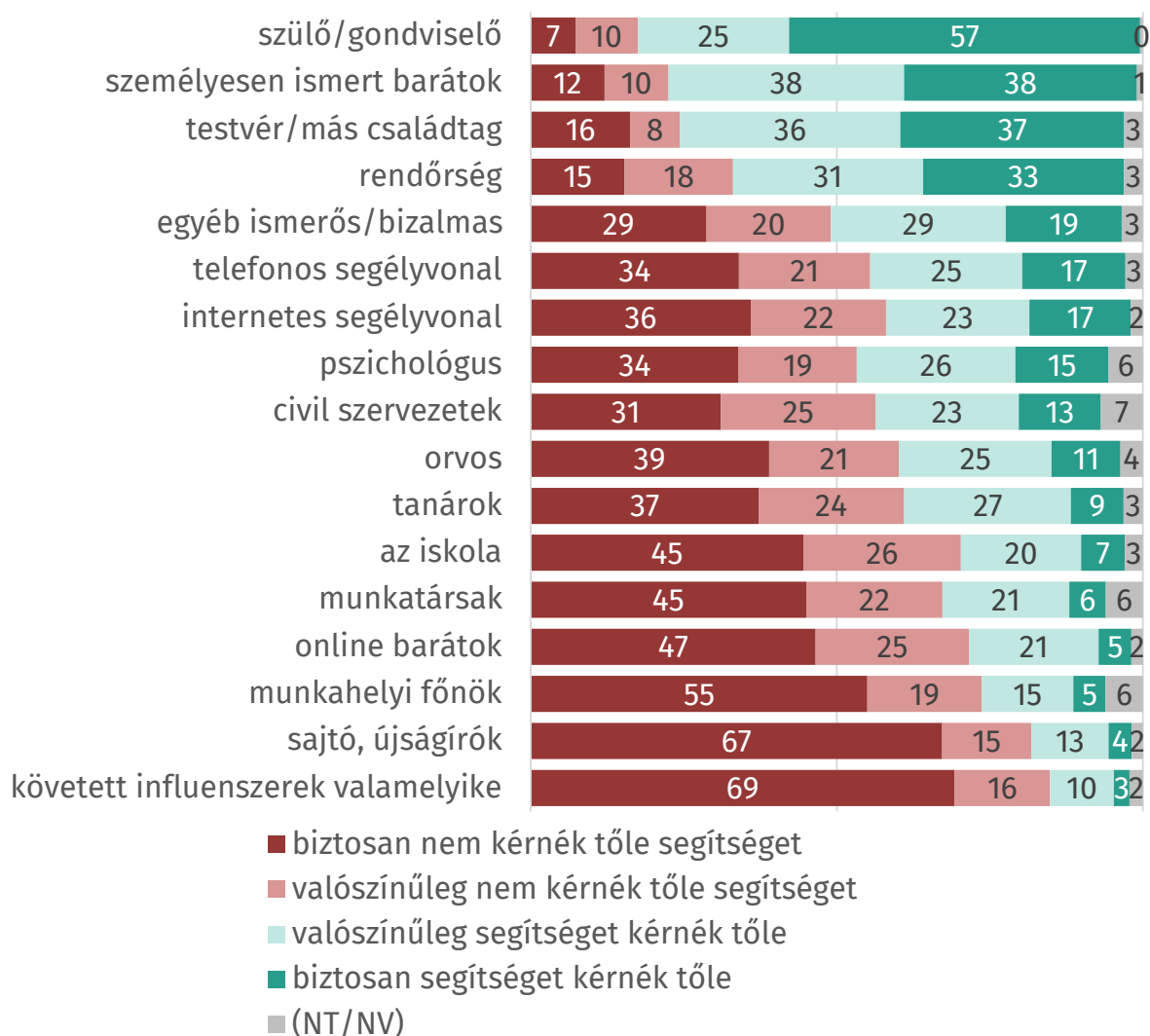
Az online bántalmazás gyakoriságát vizsgáló kérdések alapján megállapítható, hogy az online bántalmazás elterjedt jelenség Magyarországon, hiszen lényegében a 18-25 év közötti korosztály fele ki volt téve ennek gyermekkorában. Többségük jellemzően nem rendszeres bántalmazás áldozatai. Ezzel együtt a leginkább veszélyeztetett életkorban, a kiskamaszok körében előfordulnak olyan online bántalmazási formák, amik akár minden harmadik, minden negyedik gyermeket érintik. A súlyos online bántalmazási formák ritkábbak, de így is jelentős az előfordulásuk, példaként említhetjük a szexuális bántalmazást, amelyet minden tizedik középiskolás életkorú magyar gyerek átél, és kisebb arányban a fiatalabb gyerekek is áldozatául esnek.

IV. Segítségkéréssel és segítő szereplőkkel kapcsolatos attitűdök

Kutatásunk másik fontos eleme a segítségkérés, segítségnyújtás kérdésköre. Az interjúk részeként jó pár percet szenteltünk a témának, egyes kérdéseket minden kérdezettnek feltettünk, míg másokat csak az online bántalmazás áldozatainak. A segítségkéréssel, segítségnyújtással kapcsolatban a bizalom mindenképpen központi fogalom. Melyik potenciális segítségnyújtó

szereplőben bíznak a fiatalok és mennyire? Számos szereplőt vizsgáltunk, és minden esetben négy válaszopciót kínáltunk fel, a szerint, mennyire valószínű, hogy az adott szereplőhöz segítségért fordulna a válaszadó, ha bántalmazást él át vagy tapasztal a környezetében. A szereplőket megbízhatóság szerint rangsoroltuk, valamint a későbbiekben, az összefüggések vizsgálatánál a különböző szereplőbe vetett bizalomból bizalmi indexet is készítettünk, amiről a következő fejezetben számolunk be. Egyelőre maradjunk a potenciális segítő aktoroknál és vélt megbízhatóságuknál: A válaszadók a szüleikben bíznak meg a leginkább, hozzájuk fordulnának a legnagyobb valószínűséggel, ha baj van: 57 százalék biztosan, 25 százalék valószínűleg segítséget kérne szüleitől vagy gondviselőitől, ha szüksége lenne rá. Az első hely után szemmel látható lemaradással a személyesen (tehát nem az online térben megismert) barátok vannak, szűken megelőzve a testvéreket és más családtagokat, a válaszadók körülbelül háromnegyede fordulna ezekhez a szereplőkhöz segítségért. A negyedik helyen a rendőrség áll, a válaszadók kétharmada fordulna a szervekhez. Ezt az egyéb bizalmi kapcsolatok, telefonos, majd internetes segélyvonalak követik és a pszichológusok. Ezekben a szereplőkben átlagon felül bíznak a válaszadók. Legkevésbé az influenszerekben, a sajtóban, munkatársakban és online barátokban bíznak a fiatalok, de az iskola, tanárok, orvosok és a civil szervezetek is átlag alatti bizalomban részesültek.

Az alábbiak közül melyik szereplőtől kérne segítséget zaklatás esetén?

15. ábra: Segítő szereplőkbe vetett bizalom (%).

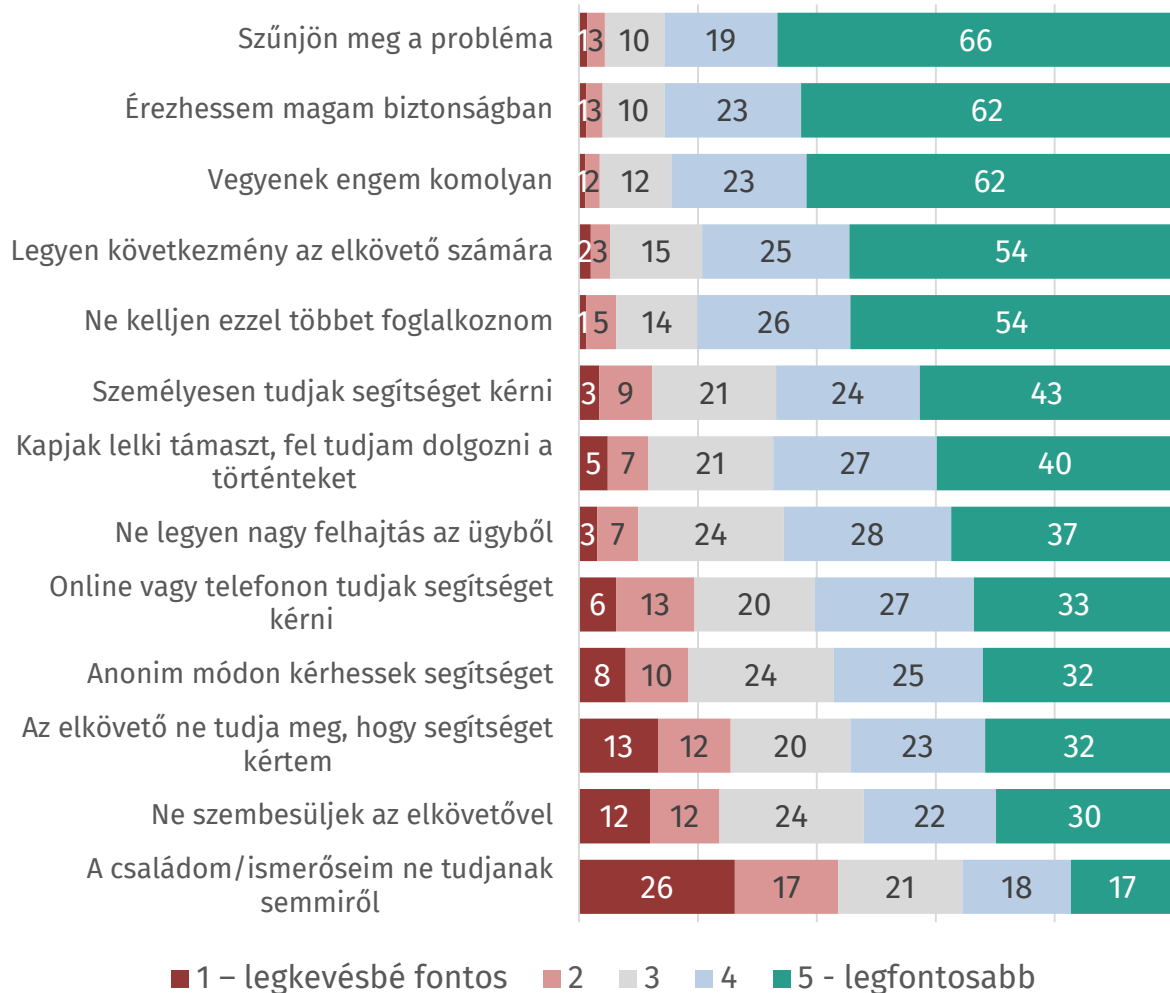
A potenciális segítségnyújtó szereplőkbe vetett bizalom vizsgálatához nyitott kérdéssel vizsgáltuk meg a válaszadókat. Megkérdeztük, kiktől kérne segítséget a zaklatás során, ha bántalmazás érné őt vagy valakit a környezetében. A válaszokat uniformizáltuk és szófelhőbe gyűjtöttük (16. ábra). A rendőrség, szülők, barátok hármas kiugróan jól szerepelt, ráadásul mindez azelőtt, hogy az általunk összeállított szereplőlistát megismerték volna a válaszadók. Feltűnnek még a civil- és szakmai szervezetek is, többen megnevezésre is kerültek, pl.: NANE, Kék Vonal. Többen említik az internetet is.

17. ábra: (Ha segítséget kért) Ki segített végül? – Spontán válaszok (%).

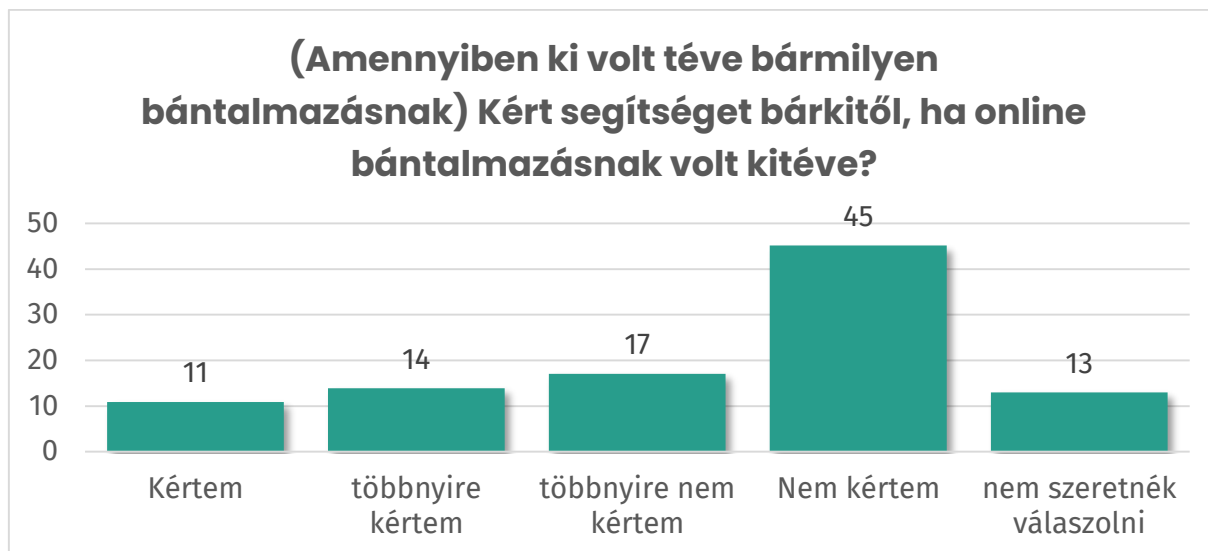
Fontosnak véltük felderíteni, milyen segítséget várnának el a kérdezettek, ha bántalmazás érné őket, azaz mi a legfontosabb szempont, elvárás a segítségnyújtóval szemben. 1-től 5-igterjedő skálán kellett értékelni az egyes szempontok fontosságát. A válaszadók a probléma, vagyis a bántalmazó helyzet megszűnését tartják a legfontosabbnak. Második helyen az „érezzem magam biztonságban”, harmadik helyen a „vegyenek engem komolyan” szerepeltek. Ezek a szempontok kimagaslottak a mezőnyből, olyan elvárásokat előzve meg, mint, hogy az elkövető számára következménye legyen a bántalmazó viselkedésnek, vagy, hogy lelki támaszt kapjon az érintett.

Ha Önt online bántalmazás érné és segítségért fordulna, milyen segítséget várna el a segítőjétől?

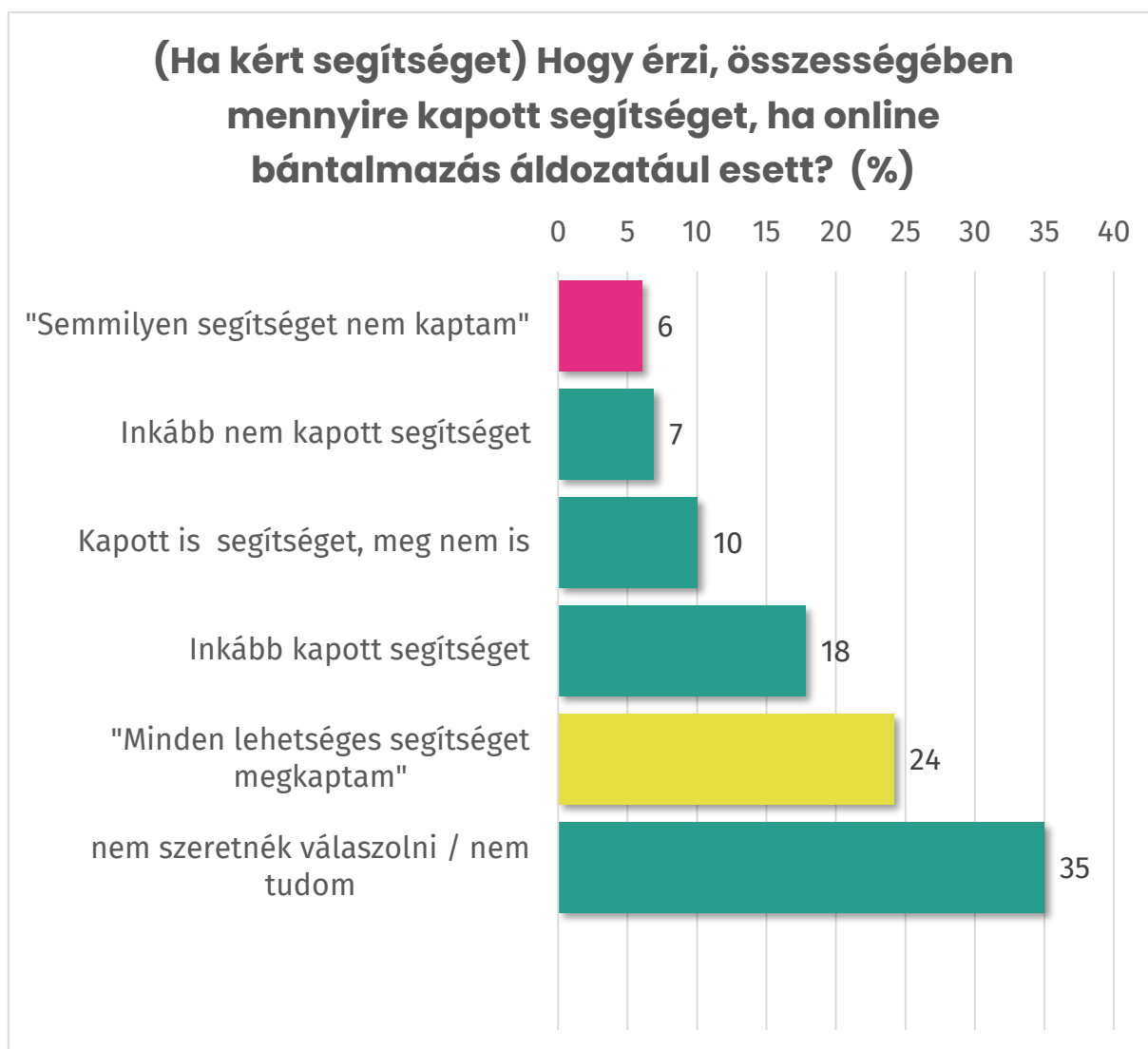
18. ábra: Az elvárt segítség - legfontosabb szempontok (%).

A legkevésbé fontos szempontok között szerepelt, hogy a család ne tudjon meg semmit, sőt, a válaszok alapján a válaszadók többségének fontos lenne, hogy a családja tudjon a történekről. Az elkövetővel való szembesítéstől való mentesülés, az anonimitás mind olyan szempontok, amelyeket fontosság szerint hátra sorolták a válaszadók.

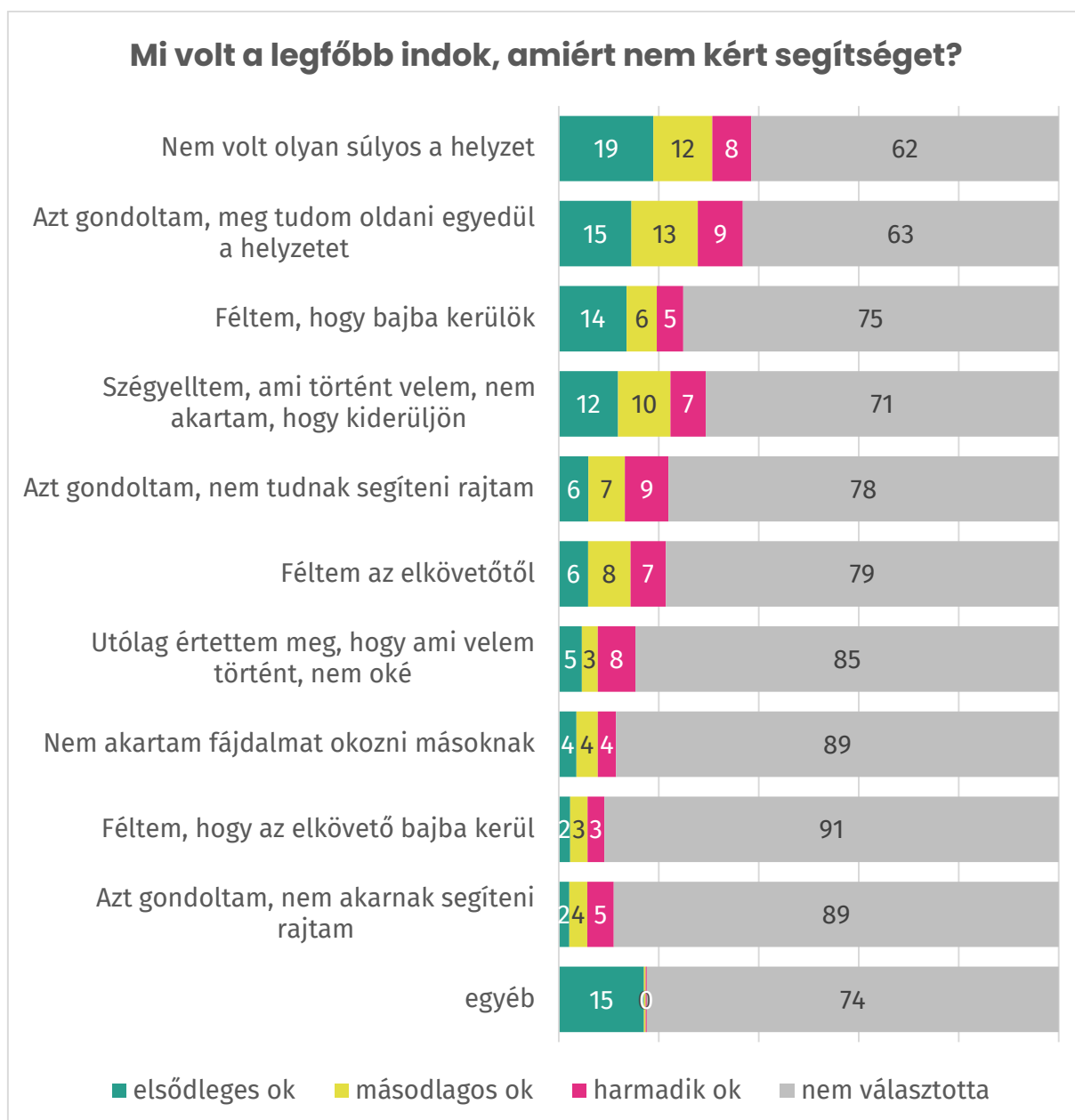
19. ábra: Segítségkérők aránya (%).

A bántalmazottak 45 százaléka azt nyilatkozta, nem kért segítséget, amikor online bántalmazás áldozatául esett. Csak minden tizedik érintett számolt be arról, hogy következetesen segítséghez fordult. A segítségkérők negyede nyilatkozta, hogy minden segítséget megkapott, amire szüksége volt, összesen 41 százalék érzi úgy, hogy megfelelő segítséget kapott. 13 százalék úgy érzi, kevés vagy semmilyen segítséget nem kaptak, amikor kértek.

20. ábra: Segítséget kapók aránya (%).

Mivel az áldozatok közel fele nem kért segítséget, különösen érdekes, mi ennek az oka. Három fő okot választhattak a válaszadók, első helyen a „nem volt súlyos a helyzet” szerepelt, a segítségkérést mellőző válaszadók 19 százaléka jelölte első helyen, összesen 39 százalék említette. Második helyen az „azt gondoltam, egyedül megoldom” szerepelt, 37 százalék említette. Harmadik ok a félelem volt, a válaszolók negyede jelölte, 14 százalékuk első helyen. A sor hátulján az „azt hittem, nem akarnak segíteni” mellett az elkövető féltése és a fájdalomkózos elkerülése voltak.

21. ábra: Miért nem kért segítséget? - Egyes indokok gyakorisága (%).

V. Bántalmazás és szociodemográfiai tényezők kapcsolata, veszélyeztetett csoportok, súlyosbító körülmények

1. Az online bántalmazás és fontosabb demográfiai tényezők kapcsolata

Az online bántalmazás jelenségének mélyebb, ok-okozati összefüggéseket kereső vizsgálata érdekében lényegében a teljes adatbázis változókészletének esetében teszteltük, hogyan lépnek interakcióba a bántalmazás előfordulásával vagy gyakoriságával. Némelyik változót indexekbe rendeztük az elemzés áramvonalasítása érdekében, másokat kihagytuk a végleges elemzésből, ha redundáns vagy értelmezhetetlen volt a kontextusban. Az alábbiakban azon keresztábra, korreláció és regresszió elemzés eredményeket ismertetjük, amelyek érdemben hozzájárulnak a jelenség megértéséhez. Egyes esetekben csak bántalmazott és nem bántalmazott között tettünk különbséget a minta túlságos elaprózódását elkerülendő, de a legtöbb esetben a bántalmazás gyakoriságát is figyelembe vettük.

Jelen kutatás eredményei arra mutatnak, hogy az online bántalmazás „nem válogat” biológiai nem tekintetében, bántalmazottak és nem bántalmazottak körében is a teljes mintával megegyező nemi eloszlást láthatunk. A 18-25 év közötti magyar férfiak és nők lényegében azonos arányban számolnak be online bántalmazásról.

Az online bántalmazás földrajzi aspektusa a kutatás egyik legérdekesebb talányának bizonyult. A településtípust tekintve az eltérések nem jelentősek, de elmondható, hogy a bántalmazottak körében a nem bántalmazottakhoz képest felülreprezentáltak a fővárosiak, és alulreprezentáltak a vidéki városokban élők. Ez az adat a régiók szerinti bontással közösen értelmezve válik igazán érdekessé. A bántalmazottak körében felülreprezentáltak a Közép- és Észak-Magyarországi régiókban élő válaszadók. A bántalmazottak 57 százaléka e régiók valamelyikében él, pedig a teljes mintában e két régió mindössze 46 százalékot tesz ki. Ezzel szemben a nem bántalmazott válaszadók körében az Alföld felülreprezentált: 38 százalékuk él a Dél- vagy Észak-Alföld régiókban, pedig a teljes népesség mindössze 26 százaléka származik innen. Azaz a bántalmazás előfordulásának földrajzi aspektusa is van (lásd pl.: 27. ábra). Mi a különbség ezekben a régiókban? Nem a fejlettség, hiszen pl. az Észak-Magyarországi és Észak-Alföldi régiók egy főre jutó GDP tekintetében szinte azonos, alacsony szinten állnak, az EU 20 legszegényebb régiójába tartoznak, mégis merőben eltér a két régió online bántalmazásnak való kitettsége. Ráadásul a régiók szomszédosok egymással, tehát földrajzi távolságról sincs szó. Az internethez való hozzáférés tekintetében ugyancsak nincs lényegi különbség. Bár Észak- és Közép-Magyarország urbánusabb, mint az Alföld, és nagyobb a népsűrűség, jelen kutatás mintájában nem volt lényeges településtípus szerinti eltolódás Észak-Magyarország és az

Alföld között. A későbbiekben részletezett abúzus-ingerküszöb indexben sincs jelentős eltérés, azaz ezek a régiók nem érzéketlenebbek a bántalmazással kapcsolatban, bár a kisebb településeken élők ingerküszöbe az adatok alapján magasabb, mint a nagyvárosiaké. Az egyetlen kutatásból is kirajzolódó különbség egy enyhe, képernyőidőbeli eltérés volt, az Alföldön némileg alacsonyabb volt az átlagos napi képernyőidő, de nem számottevően. Ezt árnyalja az is, hogy az egyes régiókra bontott elemzés nagy hibahatárral jár, helyén kezelendő. Összefoglalva, az online bántalmazás szempontjából releváns faktor a régió, amelyben a kérdezett lakik, de nehéz megragadni azt a régiók közötti különbséget, ami ezt okozhatja.

A családi háttérre vonatkozó háttérváltozók kevésbé érdekes eredményeket hoztak, de egy fontos megfigyelés mégis született, a szülők internet- és eszközhasználattal kapcsolatos nevelési filozófiájához kapcsolódóan. A bántalmazottak körében azok voltak felülreprezentálva, akiknek a szüleinek fogalma sem volt, mit csinál az interneten, és azok alulreprezentálva, akiket a szüleik korlátoztak. Ezek alapján egyértelmű, hogy a hozzáférés korlátozása és szabályok lefektetése alacsonyabb online bántalmazásnak való kitettséget eredményezett, ami mindenképpen fontos megállapítás.

2. A korrelációs és regresszió elemzés változóinak ismertetése

A magyar fiatalok körében végzett kutatás talán legjelentősebb hozzájárulása az online bántalmazás körüli diskurzushoz a bántalmazás gyakoriságával kapcsolatban álló faktorok felderítése. Mint említettük, szinte minden háttérváltozót figyelembe vettünk az elemzés során, amihez több kompozit változót is létrehoztunk, majd szelektálással javítottuk a modellünket. Először korreláció-elemzéssel derítettük fel a bántalmazással kapcsolatban álló változókat, majd regresszió segítségével szűrtük ki azokat, amelyek nem bírtak magyarázó erővel a bántalmazás előfordulására vonatkozóan.

Kompozit változók magyarázata				
Változó neve	képernyőidő	közösségi média használat	bizalomindex	abúzus-ingerküszöb index

Leírása	Annál magasabb az értéke, minél magasabb a napi képernyőidő, minden életkort figyelembe véve.	Minél többféle közösségi média platformot minél gyakrabban használt a válaszadó, annál magasabb az értéke.	Annál magasabb az értéke, minél több felsorolt segítő szereplőben bízik a válaszadó, és minél nagyobb mértékben.	Több mint 20, online és offline bántalmazó viselkedési formával kapcsolatos véleményt tartalmaz. Minél többről mondja a válaszadó, hogy belefér, és minél nagyobb mértékben, annál magasabb az ingerküszöb-index értéke.
----------------	---	--	--	--

22. ábra: Kompozit változók magyarázata.

Négy kompozit változót készítettünk, a képernyőidő, közösségi média használat, bizalomindex és abúzus-ingerküszöb index változókat (22. ábra). Emellett az alábbi, az elemzés korábbi fejezeteiben már ismertetett változókat vizsgáltuk: Életelégedettség, önelégedettség, szociális élet gazdagsága, szoros bizalmi kapcsolatok száma, családi háttér stabilitása, testvérek száma, valamint demográfiai változókat mint nem, településméret, régió.

Az ingerküszöb-index elemei, amelyekről a válaszadóknak ítéletet kellett mondania a szerint, melyik „fér bele” és melyik nem, az alábbiak voltak, elutasítottági sorrendben:

1. Belekényszeríteni valakit, hogy szexuális tartalmat osszon meg magáról
2. Szexuális tartalmúvá szerkesztteni valaki fényképét
3. Azt mondani valakinek online, hogy megöllek
4. Szexuális tartalmú fotót küldeni valakinek beleegyezés nélkül (meztelen kép, nemi szerv kép stb.)
5. Véres vagy megfélemlítő tartalmú videót küldeni ismerősnek, kéretlenül
6. Valakinek a bizalmába férközni azért, hogy utána ki lehessen használni a helyzetet
7. Kamuprofil készíteni egy ismerősöd nevével, képével
8. Beleegyezéssel szerzett szexuális tartalmú kép megmutatása másoknak, pl. barátoknak
9. Privát üzenetváltás nyilvánossá tétele beleegyezés nélkül
10. Megszégyeníteni valakit a politikai véleménye miatt
11. Személyes információk megosztása egy ismerősről az interneten (például, hogy melyik utcában lakik)
12. Viccelődni valaki szexuális orientációjával

13. Kép posztolása egy osztálytársról a beleegyezése nélkül
14. Kamuprofilról beszélgetni valakivel
15. Más testére, alkatára negatív megjegyzést tenni
16. Rangsort készíteni egy közösség tagjairól kinézet alapján
17. Rácsapni valakinek a fenekére kéretlenül
18. Adni valakinek egy pofont
19. Hazudni randin azért, hogy a másinak jobban lehessen tetszeni
20. Kommentálni egy osztálytárs képe alá, hogy „szexi vagy”
21. Testi kontaktus idegenek között (pl.: kézfogás, vállsimítás) kérdezés nélkül
22. Első randin ágyba bújni
23. Ha a tanár politizál tanóra közben

3. Korrelációs elemzés eredménye

A korrelációk vizsgálata számos jelentős, szignifikáns statisztikai kapcsolatra rávilágított a bántalmazás gyakoriságát tekintve (23. ábra). Az abúzus-ingerküszöb és a bántalmazás közti kapcsolat a legszorosabb. Minél magasabb a válaszadó ingerküszöbe az egyes bántalmazási formákkal kapcsolatban, minél érzéketlenebb rájuk, annál nagyobb az online bántalmazásnak való kitettség rizikója. Várhattuk volna ennek ellenkezőjét is, azaz, hogy aki bagatellizálja az abuzív viselkedést, az nem ismeri fel, ha bántalmazás éri, de egyértelműen nem erről van szó. Minél többféle határátlépő viselkedést tűr el valaki, annál nagyobb eséllyel áldozata bántalmazásnak. A második legszorosabb kapcsolat a szociális élet gazdagsága, azaz, a bántalmazottak szociális élete szegényebb, ami egyszerre lehet ok és következmény is: elszigetelt emberek célponttá válhatnak, vagy bántalmazott emberek nehezebben szocializálódnak. A szoros emberi kapcsolatok száma is ezt mutatja: több bizalmi kapcsolat alacsonyabb bántalmazással jár. Összefüggés van továbbá az online bántalmazás gyakorisága és az ön- valamint életelégedettség között is. Alacsonyabb elégedettség magasabb bántalmazásnak való kitettséggel jár. Bár a bizalomindex relatíve gyengébben kapcsolódik a bántalmazás előfordulásához, egyes szereplőkkel ápolt bizalmi viszonyok önmagukban javítják a helyzetet: Minél erősebb a szülőbe vagy más családtagokba vetett bizalom, annál ritkább a bántalmazás előfordulása. A magas képernyőidő szintén magasabb online bántalmazásnak való kitettséggel jár, ahogyan a családi háttér instabilitása is összefügg az online bántalmazással.

Bántalmazottság gyakorisága, korrelációk		
	Pearson korreláció	Szignifikancia (2-tailed)
Abúzus-ingerküszöb index	,324**	0,000
Szociális élet gazdagsága	-,278**	0,000
Önelégedettség	-,236**	0,000
Életelegedettség	-,229**	0,000
Szülőbe vetett bizalom	-,198**	0,000
Képernyőidő	,177**	0,000
Testvérbe/más családtagba vetett bizalom	-,172**	0,000
Szoros emberi kapcsolatok száma	-,141**	0,000
Családi háttér instabilitása	,122**	0,000
Teljes bizalomindex	-,072*	0,025

23. ábra: A bántalmazás gyakorisága – szignifikáns összefüggések.

A változók közti kapcsolatok feltérképezése segített a regressziós modell összeállításában, melyet az alábbiakban ismertetünk.

4. Ordinális regresszió eredménye – Első modell

Ordinális regressziót alkalmaztunk, hogy megállapítsuk, mely tényezők járulnak hozzá az online bántalmazás előfordulásához. Számos változót teszteltünk a regressziós modell kialakítása közben, melyben nagy segítséget jelentett az ezt megelőző korrelációelemzés is. Végül két regressziós modellt (továbbiakban: első és második modell) készítettünk, az első magasabb magyarázóerővel bír, a második azonban letisztultabb, kevesebb gyenge prediktort sorakoztat fel.

A modell illeszkedése				
Model	-2 Log Likelihood	Khi-négyzet	Szabadságfok	Szignifikancia (p-érték)

Csak konstans modellt tartalmazó modell	1805,686			
Teljes modell	1526,372	279,313	24	0,000

24. ábra: Az első regressziós modell illeszkedése. Kapcsolatfüggvény: Logit

Az első modell szabadságfoka 24, szignifikancia szint $p=0,00$ mellett, tehát az általunk bevont prediktor változók együttesen szignifikánsan javítják a magyarázóerőt.

Illeszkedés jósága			
	Khi-négyzet	Szabadságfok	p-érték
Pearson	3097,702	2694	0,000
Deviancia	1525,152	2694	1,000

25. ábra: Az első regressziós modell illeszkedésének jósága. Kapcsolatfüggvény: Logit

Az ordinális regresszióban a nem szignifikáns illeszkedési próba jelez jó modellilleszkedést. A modell a deviancia teszt alapján jól illeszkedik ($p=1,000$) a Pearson-teszt $p=0,000$ ellenére jó illeszkedésű modellnek nevezhető.

Pseudo R ² mutatók	
Cox and Snell	0,258
Nagelkerke	0,302
McFadden	0,155

26. ábra: Az első regressziós modell magyarázó ereje. Kapcsolatfüggvény: Logit

A Nagelkerke $R^2 = 0,302$ alapján a modell a kimeneti változó varianciájának kb. 30%-át magyarázza, ami társadalomtudományi kutatásokban jó magyarázóerőnek tekinthető.

Paraméterbecslések								
		Regressziós együttható (B)	Std. hiba	Wald	Szabadság- fok	p- érték	95%-os konfidenciainterval- lum	
							Alsó határ	Felső határ
Küszöbértékek	[bántalmazott = 1,00]	0,980	0,880	1,240	1	0,266	-0,745	2,705

	[bántalmazott = 2,00]	4,248	0,897	22,420	1	0,000	2,489	6,006
	[bántalmazott = 3,00]	6,374	0,938	46,141	1	0,000	4,535	8,214
Prediktorok hatásai	Abúzus-ingerküszöb index	0,737	0,106	47,887	1	0,000	0,528	0,945
	Észak-Magyarország	1,813	0,286	40,145	1	0,000	1,252	2,374
	Közép-Magyarország	1,350	0,252	28,642	1	0,000	0,855	1,844
	Nyugat-Dunántúl	1,228	0,306	16,134	1	0,000	0,629	1,827
	Közép-Dunántúl	1,139	0,308	13,646	1	0,000	0,535	1,743
	Nincs bizalmi kapcsolata	2,130	0,712	8,950	1	0,003	0,735	3,526
	Közösségi média használat	1,308	0,445	8,641	1	0,003	0,436	2,180
	Elégedettség önmagával	-0,255	0,109	5,425	1	0,020	-0,469	-0,040
	Képernyőidő (minden életkor)	0,207	0,132	2,478	1	0,115	-0,051	0,466
	Életelegedettség	-0,159	0,107	2,225	1	0,136	-0,369	0,050
	Nagyon szegény szociális élet	0,793	0,543	2,129	1	0,145	-0,272	1,857
	Gazdag szociális élet	-0,711	0,496	2,056	1	0,152	-1,683	0,261
	Dél-Dunántúl	0,374	0,325	1,323	1	0,250	-0,264	1,012
	Két bizalmasa van	-0,373	0,547	0,464	1	0,496	-1,445	0,700
	Szegény szociális élet	0,172	0,483	0,127	1	0,721	-0,775	1,119
	Településtípus	-0,026	0,076	0,117	1	0,732	-0,174	0,122
	Egy bizalmasa van	0,174	0,555	0,098	1	0,754	-0,914	1,262
	Észak-Alföld	-0,066	0,298	0,050	1	0,824	-0,650	0,517

Három bizalmasa van	0,086	0,540	0,025	1	0,873	-0,972	1,144
Átlagos szociális élet	0,060	0,466	0,017	1	0,898	-0,854	0,974
Iskolai végzettség	0,007	0,081	0,007	1	0,934	-0,152	0,165
4-6 bizalmas	0,019	0,548	0,001	1	0,973	-1,055	1,093
7-9 bizalmas	0,020	0,738	0,001	1	0,978	-1,427	1,467
Bizalomindex	0,003	0,119	0,001	1	0,980	-0,230	0,236
Nagyon gazdag szociális élet	0 ^a			0			
10 vagy több bizalmas	0 ^a			0			
Dél-Alföld	0 ^a			0			

27. ábra: Az első regressziós modell részletei. Kapcsolatfüggvény: Logit. a=nullára rögzített paraméter.

A paraméterbecslések (27. ábra) alapján megállapíthatjuk, melyik változók bizonyultak szignifikáns prediktornak. Az abúzus-ingerküszöb index a legerősebb magyarázó változó a modellben ($B=0,737$; $p<0,001$). Az eredmény azt mutatja, hogy minél magasabb a válaszadó ingerküszöbe, azaz minél több bántalmazó viselkedési formát tart elfogadhatónak vagy „beférőnek”, annál nagyobb valószínűséggel tartozik a gyakoribb bántalmazást elszenvedők kategóriájába. Ez a kapcsolat a korrelációs elemzés eredményeivel összhangban van, és megerősíti, hogy a normahatárok eltolódása érdemi kockázati tényező. A regionális különbségek szintén markánsan megjelennek. Észak-Magyarország ($B=1,813$; $p<0,001$), Közép-Magyarország ($B=1,350$; $p<0,001$), Nyugat-Dunántúl ($B=1,228$; $p<0,001$) és Közép-Dunántúl ($B=1,139$; $p<0,001$) esetében a referencia-régióhoz képest szignifikánsan magasabb a gyakoribb online bántalmazás esélye. A legerősebb hatás egyértelműen Észak-Magyarország esetében mutatható ki, ami megerősíti a korábbi keresztábrás elemzésben tapasztalt regionális eltéréseket, bár abból a két dunántúli régió nem domborodott ki. A bizalmi kapcsolatok teljes hiánya ($B=2,130$; $p=0,003$) kiemelkedően erős kockázati tényező. Azok, akiknek nincs egyetlen bizalmi kapcsolatuk sem, szignifikánsan nagyobb eséllyel számolnak be gyakoribb online bántalmazásról. Ez az eredmény különösen fontos a prevenció szempontjából, mivel a társas izoláció önálló rizikófaktorként jelenik meg. A közösségi média használat intenzitása ($B=1,308$; $p=0,003$) szintén növeli a gyakoribb bántalmazás esélyét. Minél több platformot és minél gyakrabban használ valaki, annál nagyobb a kitettsége. Ezzel szemben a képernyőidő önmagában nem bizonyult szignifikánsnak az első modellben ($p=0,115$), ami arra utal, hogy

nem pusztán az online jelenlét időtartama, hanem annak jellege és sokcsatornás volta lehet a releváns. Az önelégedettség védőfaktoraként jelenik meg ($B=-0,255$; $p=0,020$): minél elégedettebb valaki önmagával, annál kisebb valószínűséggel sorolódik a gyakoribb bántalmazást elszenvedők közé. Az életelégedettség ugyancsak negatív irányú kapcsolatot mutat, de a modellben nem éri el a szignifikanciaszintet ($p=0,136$). A szociális élet gazdagságára, a bizalmi kapcsolatok számára (a „nincs bizalmi kapcsolat” kivételével), a településtípusra, valamint az iskolai végzettségre vonatkozó változók ebben a modellben nem bizonyultak szignifikáns prediktornak.

Összességében az első modell azt mutatja, hogy az online bántalmazás gyakoriságát leginkább a normahatárok eltolódása (ingerküszöb), a regionális elhelyezkedés, a társas izoláció, a közösségimédia-használat intenzitása, valamint az egyéni önértékelés befolyásolja.

5. Ordinális regresszió eredménye – Második modell

A második modell szintén jól magyarázza az online bántalmazás jelenségét, a szabadságfok 18, szignifikancia szint $p=0,000$

A modell illeszkedése				
Model	-2 Log Likelihood	Khi-négyzet	Szabadságfok	Szignifikancia (p-érték)
Csak konstans modellt tartalmazó modell	1805,686			
Teljes modell	1609,253	196,433	18	0,000

28. ábra: A második regressziós modell illeszkedése. Kapcsolatfüggvény: Logit

Az első modell jobb illeszkedést mutatott (alacsonyabb -2LL, magasabb khi²), a második modell azonban kevesebb prediktort tartalmaz. A második modell jobban szerepelt az illeszkedés jósága szempontjából, Pearson-teszt $p= 0,350$; Deviancia= 1,000, azaz a második modell statisztikailag stabilabb illeszkedést mutat.

Illeszkedés jósága			
	Khi-négyzet	Szabadságfok	p-érték
Pearson	2727,777	2700	0,350

Deviancia	1608,033	2700	1,000
-----------	----------	------	-------

29. ábra: A második regressziós modell illeszkedésének jósága. Kapcsolatfüggvény: Logit

A második modell magyarázóereje mérsékeltebb az elsőhöz képest (Nagelkerke $R^2 = 22,2\%$), de továbbra is elfogadható mértékű.

Pszedo R^2 mutatók	
Cox and Snell	0,190
Nagelkerke	0,222
McFadden	0,109

30. ábra: A második regressziós modell magyarázó ereje. Kapcsolatfüggvény: Logit

A második modell célja az volt, hogy a gyengébb magyarázó erejű, nem szignifikáns prediktorok elhagyásával egy letisztultabb, könnyebben értelmezhető modellt kapjunk. A redukált modell továbbra is szignifikáns ($p < 0,001$), és bár pszedo R^2 mutatói némileg alacsonyabbak az első modellénél, a magyarázóerő csak kismértékben csökken, ami azt jelzi, hogy a modell fő hajtóerőit sikerült azonosítani.

Paraméterbecslések								
		Regressziós együttható (B)	Std. hiba	Wald	Szabadság-fok	p-érték	95%-os konfidenciaintervallum	
							Alsó határ	Felső határ
Küszöbértékek	[bántalmazott = 1,00]	0,936	0,826	1,282	1	0,258	-0,684	2,556
	[bántalmazott = 2,00]	4,001	0,843	22,499	1	0,000	2,347	5,654
	[bántalmazott = 3,00]	6,088	0,886	47,171	1	0,000	4,351	7,826
Prediktorok hatásai	Abúzus-ingerküszöb index	0,728	0,102	51,290	1	0,000	0,529	0,928
	Közösségi média használat	1,554	0,424	13,433	1	0,000	0,723	2,385

Nincs bizalmi kapcsolata	2,381	0,67 2	12,54 2	1	0,000	1,063	3,698
Képernyőidő (minden életkor)	0,294	0,12 6	5,448	1	0,020	0,047	0,542
Életelégedettség	-0,209	0,10 2	4,146	1	0,042	-0,409	-0,008
Nagyon szegény szociális élet	0,984	0,53 1	3,427	1	0,064	-0,058	2,026
Településtípus	-0,112	0,06 5	2,959	1	0,085	-0,240	0,016
Egy bizalmasa van	0,576	0,51 6	1,246	1	0,264	-0,436	1,589
Gazdag szociális élet	-0,473	0,48 3	0,961	1	0,327	-1,420	0,473
Elégedettség önmagával	-0,101	0,10 5	0,929	1	0,335	-0,307	0,104
Három bizalmasa van	0,387	0,49 6	0,608	1	0,436	-0,586	1,359
Átlagos szociális élet	0,325	0,45 5	0,508	1	0,476	-0,568	1,217
Szegény szociális élet	0,216	0,47 2	0,209	1	0,647	-0,708	1,140
4-6 bizalmas	0,116	0,50 5	0,053	1	0,818	-0,873	1,106
7-9 bizalmas	0,126	0,71 9	0,031	1	0,861	-1,284	1,536
Két bizalmasa van	-0,068	0,50 2	0,019	1	0,892	-1,053	0,916
Bizalomindex	0,012	0,11 2	0,011	1	0,918	-0,207	0,230
Iskolai végzettség	-0,001	0,07 8	0,000	1	0,991	-0,154	0,152

	Nagyon gazdag szociális élet	0 ^a			0			
	10 vagy több bizalmas	0 ^a			0			

31. ábra: A második regressziós modell részletei. Kapcsolatfüggvény: Logit. a=nullára rögzített paraméter. Sárga kiemelés: Szignifikáns prediktorok.

A második, letisztultabb modellben is szignifikáns az abúzus-ingerküszöb prediktor hatása, akárcsak a közösségi média használat, ami a régiók kikerülésével még jelentősebbé vált. A bizalmi kapcsolatok hiánya szintén fontos kockázati tényező, és a második modellben a képernyőidő is szignifikáns hatásról árulkodik. Az önelégedettség helyét azt életelégedettség veszi át, és nem szignifikáns, de határértéken levő tényező a nagyon szegény szociális élet is.

Az ordinális regresszió elemzés eredménye egyértelműen kijelöli az online bántalmazással kapcsolatos rizikófaktorokat. A két modell nagyjából egybecsengő eredményt hozott, az ingerküszöb, az emberi kapcsolatok minősége és az online jelenlét bizonyultak a legfontosabb tényezőknek, azonban nem elhanyagolható a földrajzi aspektus, ami egyértelműen segít a veszélyeztetett csoportok kijelölésében. A korrelációelemzés során több kapcsolódó változót is találtunk, ami kiváltó okként nem állta meg a helyét, ezeket érdemes lenne tovább vizsgálni, mint potenciális bántalmazás következményeket. Ilyen például a szociális élet gazdagsága és a bizalom.

VI. Összefoglaló

A 18–25 év közötti magyar fiatalok körében végzett kutatásunk eredményei alapján az online gyermekbántalmazás széles körben elterjedt jelenség Magyarországon. A válaszadók több mint fele számolt be arról, hogy gyermekkorában valamilyen formában online bántalmazás érte. Bár a legtöbb eset ritkább vagy enyhébb kitettséget jelentett, minden tizedik fiatal folyamatos vagy súlyos online bántalmazás áldozata volt. A legveszélyeztetettebb életkornak a 11–14 éves időszak bizonyult, amikor a trollkodás, a rágalmazás és a megszemélyítés különösen gyakori. A szexuális jellegű online visszaélések aránya alacsonyabb, de így is jelentős: minden tizedik középiskolás korú fiatal átélt ilyen típusú bántalmazást.

A segítségkéréssel kapcsolatos attitűdök kettősséget mutatnak. A fiatalok elsősorban a szüleikben, barátaikban és a rendőrségben bíznak, ugyanakkor a bántalmazottak közel fele nem

kért segítséget. Ennek leggyakoribb oka az volt, hogy nem tartották elég súlyosnak a helyzetet, illetve úgy vélték, egyedül is meg tudják oldani. A tényleges segítségnyújtásban kiemelt szerepet játszott az anya, valamint az iskola és a pedagógusok is, utóbbiak annak ellenére, hogy nem feléjük tanúsítják a legtöbb bizalmat a fiatalok.

Az összefüggéseket vizsgáló statisztikai elemzések több fontos kockázati és védőfaktort azonosítottak. A legerősebb kockázati tényező az abúzus-ingerküszöb magas szintje: minél inkább elfogadhatónak tart valaki különféle bántalmazó viselkedéseket, annál nagyobb eséllyel válik maga is áldozattá. Ez a normák szükségességére hívja fel a figyelmet, valamint a határátlépések komolyan vételére és az erről folytatott kommunikáció fontosságára. Szintén kockázati tényező az intenzív közösségi média használat, a magas képernyőidő, valamint a bizalmi kapcsolatok teljes hiánya. A társas izoláció különösen erős prediktornak bizonyult, és ez kapcsolatban áll a digitális egyensúly kérdésével is, hiszen láthatóan a válaszadók is inkább az offline ismerősökre, barátokra számítanak, bennük bíznak, hozzájuk fordulnak, ha baj van, és a paraszociális kapcsolatok nem tudták helyettesíteni őket. Ezzel szemben az önelégedettség és az erős családi bizalmi kapcsolatok védőfaktorként jelennek meg. A kutatás kifejezetten érdekes eredménye a regionális különbségek megléte. Észak- és Közép-Magyarországon élő fiatalok körében szignifikánsan gyakoribb az online bántalmazás, míg az Alföld régióiban alacsonyabb arányokat mértünk. A különbségek mögött álló strukturális okok további vizsgálatot igényelnek.

Összességében a kutatás rámutat arra, hogy az online gyermekbántalmazás nem elszigetelt, hanem éppen, hogy gyakori jelenség Magyarországon, komplex társadalmi, pszichológiai és digitális tényezők által meghatározott probléma. A prevenció programoknak ezért egyszerre kell célozniuk a normák és attitűdök formálását, a határok kijelölését, és a digitális tudatosság erősítését is. Mindehhez társulnia kell a bizalmi kapcsolatépítés és szociális élet támogatásának, valamint a regionális sajátosságok figyelembevételének. A legkiszolgáltatottabb csoportok -- különösen a társas izolációval küzdő, alacsony önértékelésű, intenzív online jelenlétű fiatalok, akik sokszor érzéketlenné válnak a bántó, vagy egyenesen kegyetlen viselkedésformákra -- célzott elérése elengedhetetlen az online bántalmazás visszaszorításához. Az elérés módjának megválasztásához csakugyan segítségül hívhatjuk a bizalommal kapcsolatos kutatási eredményeket. Hiába az elszigeteltség és az online jelenlét, személyes kapcsolatfelvételre van szükség, magas bizalmat élvező szereplők (mint: szülők és barátok) révén. Az online bántalmazás visszaszorításában tehát kiemelten fontos az offline tevékenység szerepe is.

További vizsgálatot igényelne az online gyermekbántalmazás, különösképpen a peer-to-peer bántalmazás politikai, identitáspolitikai dimenziója. A V4 társadalmak magas szintű politikai megosztottságának köszönhetően a fiatalkori szocializációban kulcsszerepe van a politikai kitettségnek, és az átpolitizált társadalmakban gyakran a politikai vélemény határozza meg a beilleszkedést, a szubkultúrák kialakulását és a kirekesztés valamint a bántalmazás kockázatának mértékét. A politika kultúra és bántalmazás kapcsolatának empirikus kutatása így értékes adalék lenne az online gyermekbántalmazás jelenségének megismeréséhez, mivel e kutatás keretén belül nem volt lehetőségünk a politikai dimenzióra fókuszálni.

A kutatómunka folytatása kvalitatív módszerekkel szintén indokolt lenne, melynek keretében megvizsgálható, hogyan befolyásolják a fiatalok bántalmazással kapcsolatos érzékelését és véleményeit jelentős (pop)kulturális események, virális botrányok, és általában, milyen szerepe van a híreknek a bántalmazással kapcsolatos edukációban, érzékenyítésben, vagy éppen radikalizálódásban.

Finanszírozás elismerése

A Republikon Alapítvány hálával elismeri a Safe Online által a jelen program megvalósításához nyújtott pénzügyi támogatást.

Ez a kiadvány a Safe Online pénzügyi támogatásával készült. Az itt megfogalmazott vélemények, megállapítások, következtetések és ajánlások a Republikon Alapítvány álláspontját tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg a Safe Online nézeteivel.

A Safe Online az egyetlen olyan globális kezdeményezés, amelynek célja a gyermekek biztonságának garantálása a digitális világban. Az innovációba való befektetés és a legfontosabb szereplők összefogásának köszönhetően a Safe Online hozzájárul egy olyan digitális világ kialakításához, amely minden gyermek és fiatal számára biztonságos és lehetőségeket biztosít, bárhol is éljenek. További információ: <https://safeonline.global/>.

Website <https://safeonline.global/>

Facebook, Instagram, X, LinkedIn

www.unicef.hu

www.republikon.hu

www.hintalovon.hu